

Fyzikové

Dies Academicus Brunensis 2005

na Fakultě informatiky Masarykovy univerzity v Brně, Botanická 68a

studentské divadelní představení

Friedrich Dürrenmatt

FYZIKOVÉ

premiéra: středa 11. května 2005

od 16,00 hodin na FI MU v posluchárně D1

vstup zdarma

derniéra: úterý 17. května 2005

od 19,30 hodin ve sklepní scéně CED Divadla Husa na provázku

vstup 50,- Kč

Dramaturgie, úprava textu a režie: Josef Prokeš

Výběr a realizace hudby: Jaroslav Poliak

Ozvučení představení: Pavel Šiler, Petr Hromek, Miloš Liška

Dokument o vzniku představení: Vojtěch Vild

Design scény, plakátu a pozvánky: Tomáš Staudek

Inspiciet: Jiří Hynek

Stavba scény a rekvizity: Jiří Hynek, Jiří Mikulka

Text sleduje a mužské role alternuje: Šimon Suchomel

Záznam představení: Miloš Liška

Osoby a obsazení:

Slečna doktorka Matylda von Zahndová: Zuzana Bročková

Irena Štraubová (*ošetřovatelka*): Zdenka Mouchová

Marta Bollová (*vrchní sestra*): Alexandra Kecová

Monika Stetlerová (*ošetřovatelka*): Věra Rejlová

Uwe Sievers (*vrchní ošetřovatel*): Zdeněk Přikryl

MacArthur (*ošetřovatel*): Jiří Hynek

Murillo (*ošetřovatel*): Miroslav Kubásek

Herbert Jiří Muller, zvaný Newton (*pacient*): Radek Charvát

Arnošt Jindřich Ernesti, zvaný Einstein (*pacient*): Michal Jankovský

Jan Vilém Möbius (*pacient*): Zdeněk Filipec

Misionář Oskar Rose: Jan Machač, alt. Šimon Suchomel

Paní misionářová Lina Rosová: Lucie Vašková

Adolf-Beřich: Pavel Šmerda

Wilfried-Kašpar: Václav Papoušek

Jörg-Lukáš: Miroslav Bohm

Richard Voss (*kriminální inspektor*): Lukáš Junga

Guhl (*policista*): Tomáš Hovořák

Blocher (*policista*): Michal Pácl

Zapisovatel (*policista*): Sven Dražan
 Soudní lékař: Vojtěch Vild
 Zřizenci patologie: Daniel Vystrčil a Radek Hylmar

Za celou FI MU zve všechny zájemce a příznivce děkan prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc.

První dějství

GONG – Vážení diváci, vítáme vás na divadelním představení hry Friedricha Durrenmatta FYZIKOVÉ. Pokud jste tak již neučinili, vypněte si, prosím, svoje mobilní telefony. Přejeme hezký zážitek. GONG

HUDBA: Beethoven: Symfonie číslo 5, c moll, opus 67.

Na zemi uprostřed leží mrtvola ošetřovatelky Ireny Štraubové. Po doznění úvodní hudby přicházejí policisté a zabývají se mrtvolou. Z pokoje je slyšet hru na housle s průvodem klavíru. Beethoven. Kreutzerova sonáta. U kulatého stolu stojí tři spojená modrá křesla tvořící pohovku. Vedle, blíže ke katedře, bílá židle a za katedrou pojízdné modré křeslo. Stojací lampa. Nyní stůl a bílá židle pokáceny. Rovněž lampa pokácena. Katedra prozatímne zakryta bílými ubrusy, na katedře stojí zrcadlo (ideální by bylo velké zrcadlo otočné a sklápěcí) jinak je katedra volná – tvůrci scény s katedrou a na katedře něco dalšího vymyslet!!! Něco vtipného a hezkého. Mrtvolou se zabývají kriminální úředníci v civilu. Provádějí měření, snímají otisky prstů atd. Přichází kriminální inspektor v klobouku a plášti, spolu s ním vrchní sestra, která vypadá rezolutně. Na křesle sedí policista a stenografuje. Kriminální inspektor si vyndá z hnědého pouzdra doutník.

Inspektor: Kouřit se tu smí?

Vrchní sestra: Není to obvyklé.

Inspektor: Pardon. (*Zastrčí doutník zpátky*)

Vrchní sestra: Šálek čaje?

Inspektor: Radši něco ostřejšího.

Vrchní sestra: Jste v sanatoriu.

Inspektor: Tak nic. Blochere, můžeš fotografovat.

Blocher: Prosím, pane inspektore. (*Fotografuje s blesko-světlem*)

Inspektor: Jak se ta sestra jmenovala?

Vrchní sestra: Irena Štraubová.

Inspektor: Kolik jí bylo?

Vrchní sestra: Dvaadvacet.

Inspektor: Příbuzní?

Vrchní sestra: Bratr.

Inspektor: Oznámili jste mu to?

Vrchní sestra: Telefonicky.

Inspektor: Vrah?

Vrchní sestra: Ale pane inspektore - ten chudák je přece nemocný!

Inspektor: Tak dobře: pachatel?

Vrchní sestra: Arnošt Jindřich Ernesti. Říkáme mu Einstein.

Inspektor: Proč?

Vrchní sestra: Protože se za Einsteina považuje.

Inspektor: Ach tak. *(Otočí se k stenografujícímu policistovi)* Máte výpovědi vrchní sestry, Guhle?

Guhl: Ano, pane inspektore.

Inspektor: Byla taky uškrcena, doktore?

Soudní lékař: Docela jistě. Šňůrou od stojací lampy. Blázni mívají obrovskou sílu.

Inspektor: Myslíte? Pak mi připadá nezodpovědné, že o ně pečují ošetřovatelky. Tohle je už druhá vražda.

Vrchní sestra: Ale pane inspektore!

Inspektor: ... druhé neštěstí v ústavu Na vyhlídce během tří měsíců. *(Vytáhne zápisník)* Dvanáctého srpna jakýsi Herbert Jiří Müller, který se považuje za slavného fyzika Newtona, uškrtil ošetřovatelku Doroteu Móserovou. *(Opět zápisník zastrčí)* Taký v tomhle salóně. S ošetřovateli by se to nestalo.

Vrchní sestra: Myslíte? Sestra Dorotea Móserová byla členkou dámského zápasnického spolku a sestra Irena Straubová zemskou přebornicí národního džudistického svazu.

Inspektor: A vy?

Vrchní sestra: Já vzpírám.

Inspektor: Mohl bych teď vidět vraha?

Vrchní sestra: Ale pane inspektore!

Inspektor: ... pachatele?

Vrchní sestra: Hraje na housle.

Inspektor: Co to znamená: hraje na housle?

Vrchní sestra: Vždyť slyšíte.

Inspektor: Tak ať laskavě přestane! *(Protože Vrchní sestra nereaguje)* Musím ho vyslechnout.

Vrchní sestra: To nejde.

Inspektor: Proč by to nešlo?

Vrchní sestra: Z lékařského stanoviska to nemůžeme připustit. Pan Ernesti teď musí hrát na housle.

Inspektor: Ale vždyť ten chlap uškrtil ošetřovatelku!

Vrchní sestra: Pane inspektore! Není to žádný chlap, ale nemocný člověk, který se musí uklidnit. A protože se považuje za Einsteina, uklidní se, jen když hraje na housle.

Inspektor: Nepřeskočilo už náhodou mně?

Vrchní sestra: Ne.

Inspektor: Nebyl by to žádný div! *(Otře si pot)* Je tu horko.

Vrchní sestra: Ani bych neřekla.

Inspektor: Vrchní sestro, dojděte prosím pro primářku.

Vrchní sestra: To taky nejde. Slečna doktorka doprovází Einsteina na klavír. Einstein se uklidní, jen když ho doprovází slečna doktorka.

Inspektor: A před třemi měsíci musela hrát doktorka s Newtonem šachy, aby se uklidnil. S tím už na mě nechodte, vrchní sestro. Musím s ní prostě mluvit.

Vrchní sestra: Prosím. Tak si na ni počkejte.

Inspektor: Jak dlouho bude to vrzání ještě trvat?

Vrchní sestra: Čtvrt hodiny, hodinu. Podle toho.

Inspektor: *(ovládne se)* Prosím. Počkám. *(zařve)* Počkám!

Blocher: My bychom byli hotovi, pane inspektore.

Inspektor: *(tupě)* Já budu hotov co nevidět. *(ticho. Otře si pot)* Mrtvou můžete odvézt.

Blocher: Ano, pane inspektore.

Blocher ve dveřích přivolává dva zřízence patologie s vozíkem. Ti nakládají mrtvolu a odvázejí ji.
Vrchní sestra: Ukážu pánům cestu parkem na patologii. *(Odchází před zřízenci vlevo)*

(Zřízenci patologie odvázejí mrtvolu. Inspektor si sundá klobouk, vyčerpaně se posadí do křesla. Stále je slyšet hru na housle, klavírní doprovod. Tu vyjde z pokoje vpravo Newton v opelichaném županu, na hlavě paruku – pantomimická etuda v rytmu houslové hry)

Newton: Sir Isaak Newton.

Inspektor: Kriminální inspektor Richard Voss. *(Zůstane sedět)*

Newton: Těší mě. Velice mě těší. Opravdu. Slyšel jsem rámus, sténání, chroptění, pak lidi, jak přicházejí a odcházejí. Smím se zeptat, co se tu děje?

Inspektor: Byla uškrcena sestra Irena Straubová.

Newton: Zemská přebornice národního džudistického svazu?

Inspektor: Zemská přebornice.

Newton: To je strašné!

Inspektor: Uškrtil ji Arnošt Jindřich Ernesti.

Newton: Ale vždyť hraje na housle.

Inspektor: Musí se uklidnit.

Newton: Ten zápas ho jistě vyčerpal. Není žádný silák. Čím ji ...?

Inspektor: Šňůrou od stojací lampy.

Newton: Šňůrou od stojací lampy. To jde taky! Ach, ten Ernesti! Je mi ho líto. Moc. A té přebornice je mi taky líto. Promiňte. Musím tu trochu uklidit.

Inspektor: Prosím. Skutkovou podstatu jsme už sepsali.

(Newton postaví stůl, potom židli – pantomimická etuda se židli)

Newton: Nesnáším nepořádek. Stal jsem se fyzikem jen z lásky k pořádku. *(Postaví lampu)*

Abych zdánlivý nepořádek v přírodě vysvětlil vyšším pořádkem. *(Zapálí si cigaretu)* Nebude vám vadit když si zapálím?

Inspektor: *(radostně)* Naopak, já ... *(Chce si vyndat doutník z pouzdra)*

Newton: Promiňte - ale že jsme právě mluvili o pořádku: tady smějí kouřit jen pacienti, nikoli návštěvy. To by byl salón hned celý načichlý. *(Zabavuje doutník a strká si jej do kapsy)*

Inspektor: Rozumím. *(Zastrčí pouzdro)*

Newton: Nebude vám vadit, když si dám skleničku koňaku?

Inspektor: Vůbec ne.

Newton: *(Vyndá ze županu láhev koňaku a skleničku)* Ten Ernesti! Jsem z toho celý pryč! Jak může někdo uškrtnout ošetřovatelku! *(Sedne si na pohovku, nalije si koňak)*

Inspektor: Vy jste přece taky jednu uškrtil!

Newton: Já?

Inspektor: Sestru Doroteu Moserovou.

Newton: Tu zápasnici?

Inspektor: Dvanáctého srpna. Šňůrou od záclony.

Newton: Ale to je něco docela jiného, pane inspektore! Já přece nejsem blázen! Na zdraví!

Inspektor: Na vaše.

Newton: *(se napije)* Sestra Dorotea Moserová... Když si tak na ni vzpomenu ... Vlasy žluté jako sláma. A ta síla! A ta pružnost - přestože byla trochu při těle. Milovala mě a já miloval ji. To dilema se dalo vyřešit jen šňůrou od záclony.

Inspektor: Dilema?

Newton: Mým úkolem je přemýšlet o gravitaci, nikoli milovat ženu.

Inspektor: Chápu.

Newton: A navíc ten obrovský věkový rozdíl.

Inspektor: No ovšem. Vám musí být hodně přes dvě stě let.

Newton: *(Na něj udiveně civí)* Jak to?

Inspektor: Jako Newton ...

Newton: Máte opravdu o kolečko víc, pane inspektore, nebo to jen tak děláte?

Inspektor: Poslyšte ...

Newton: Vy si opravdu myslíte, že jsem Newton?

Inspektor: Vy si to myslíte!

Newton: *(Se nedůvěřivě rozhlédne)* Můžu vám svěřit tajemství, pane inspektore?

Inspektor: Samozřejmě. *(Newton obchází zezadu katedru, sedá si zleva na kraj pohovky k Inspektorovi a šeptá Inspektorovi z dálky komicky do ucha)*

Newton: Já nejsem Sir Isaak. Já se za Newtona jen vydávám.

Inspektor: Proč?

Newton: Abych nemátl hlavu Ernestimu.

Inspektor: Tomu nerozumím.

Newton: Na rozdíl ode mě je Ernesti skutečně nemocný. Namlouvá si, že je Albert Einstein.

Inspektor: A co to má společného s vámi?

Newton: Kdyby se Ernesti dověděl, že Albert Einstein jsem ve skutečnosti já, byl by oheň na střeše.

Inspektor: Chcete tím říct, že ...

Newton: Ano. Ten slavný fyzik a autor teorie relativity jsem já. *(Vstává z pohovky)* Narozen 14. března 1879 v Ulmu.

Inspektor: *(Vstane trochu zmaten)* Velice mě těší.

Newton: *(Podávají si obřadně ruce)* Říkejte mi prostě Alberte.

Inspektor: A vy mně Richarde.

(Potřesou si rukama)

Newton: Ujišťuji vás, že bych Kreutzerovu sonátu zahrál daleko vzletněji než Arnošt Jindřich Ernesti. To andante hraje prostě barbarsky.

Inspektor: Já se v hudbě nevyznám.

Newton: Posad'te se. *(Zatáhne ho ke křeslu, položí mu ruku kolem krku)* Richarde.

Inspektor: Alberte?

Newton: Že máte zlost, že mě nesmíte zatknout?

Inspektor: Ale Alberte!

Newton: Chtěl byste mě zatknout proto, že jsem uškrtil ošetřovatelku, nebo proto, že jsem umožnil atomovou bombu?

Inspektor: Ale Alberte!

Newton: Když otočíte vypínačem tamhle u dveří, co se stane, Richarde?

Inspektor: Rozsvítí se světlo.

Newton: Nastane elektrické spojení. Vyznáte se trochu v elektřině, Richarde?

Inspektor: Nejsem fyzik.

Newton: Já se v ní taky moc nevyznám. *(Vstává a mluví do diváků)* Jen o ní vytvářím teorii. Tu teorii sepíšu jazykem matematiky a dostanu řadu vzorců. Pak přijdou technici. Těm jde už jen o ty vzorce. Zacházejí s elektřinou jako pasák s děvkou. Uvažují, jak jí využít. A tak dnes dokáže každý osel rozsvítit žárovku – *(nyní přechází do civilního tónu řeči)* nebo odpálit atomovou

bombu. *(Opět přejde do původní rétoriky blázna – rozpráhne paže)* A vy byste mě chtěl kvůli tomu zatknout, Richarde?

Inspektor: Já vás přece nechci zatknout, Alberte!

Newton: Jen proto, že mě považujete za blázna. Ale jak to, že se opovažujete rozsvítit světlo, když se nevyznáte v elektřině? Vy jste ten zločinec, Richarde! Ale teď musím schovat koňak, nebo bude vrchní sestra zuřit. *(Schová láhev zpět do kapsy, avšak nechá na stolku skleničku)* Buďte sbohem!

Inspektor: Sbohem, Alberte!

Newton: Měl byste zatknout sám sebe, Richarde! *(Zmizí opět v pokoji)*

Inspektor: Teď už si ale zapálím! *(Energeticky si vyndá z pouzdra doutník, zapálí si ho, kouří)*

(vejde zleva Blocher)

Blocher: Jsme připraveni k odjezdu, pane inspektore.

Inspektor: *(Dupne)* Já čekám! Na primárku!

Blocher: Prosím, pane inspektore.

Inspektor: *(Se uklidní, zabručí)* Vraťte se všichni do města, Blochere. Přijedu za vámi.

Blocher: Rozkaz, pane inspektore. *(Odejde)*

(Inspektor pokuřuje, vstane, nasupeně přechází do salóně. Mezitím housle a klavír zmlknou. Dveře pokoje se otevrou a vyjde slečna doktorka Matylida van Zahndová. Hrbatá, asi pětapadesátiletá, bílý lékařský plášť, stetoskop)

Inspektor: Promiňte, slečno doktorko von Zahndová, že tady kouřím, přestože je to zakázané, ale ...

Slečna doktorka: Jen si klidně kuřte, inspektore. Já si musím dát taky cigaretu, ať si vrchní sestra řiká, co chce. Zapalte mi! *(Inspektor ji podá oheň, Slečna doktorka kouří)* Je to hrozné. Chudák sestra Irena! Takové milé děvče. *(všimne si skleničky)* Newton?

Inspektor: Měl jsem to potěšení.

Slečna doktorka: Radši tu skleničku uklidím. *(Inspektor ji předejde a schová skleničku do své kapsy)* Kvůli vrchní sestře.

Inspektor: Chápu.

Slečna doktorka: Pohovořil jste si s Newtonem?

Inspektor: Na něco jsem přišel. *(Sedne si)*

Slečna doktorka: Gratuluju.

Inspektor: Newton se ve skutečnosti považuje taky za Einsteina.

Slečna doktorka: To každému jen vypráví. Ale po pravdě se považuje za Newtona.

Inspektor: *(zmateně)* Jste si tím jistá?

Slečna doktorka: Za koho se považují moji pacienti, o tom rozhoduju já. Znáám je mnohem líp, než se znají sami.

Inspektor: To je možné. Ale pak byste nám měla pomoci, slečno doktorko. Vláda žádá vysvětlení.

Slečna doktorka: A státní návladní?

Inspektor: Soptí.

Slečna doktorka: Jako by to byla moje starost, inspektore!

Inspektor: Dvě vraždy ...

Slečna doktorka: Ale inspektore ...,

Inspektor: Dvě neštěstí. Ve třech měsících. Musíte přiznat, že bezpečnostní opatření ve vašem ústavu jsou nedostatečná.

Slečna doktorka: Jak si ta bezpečnostní opatření představujete, inspektore? Vedu léčebný ústav, a ne káznici.

(Z pokoje vpravo vyjde Einstein s houslemi. Hubený, dlouhé bílé vlasy, knír)

Einstein: Probudil jsem se.

Slečna doktorka: Ale profesore!

Einstein: Hrál jsem hezky?

Slečna doktorka: Nádherně, profesore.

Einstein: Je sestra Irena Straubová ...

Slečna doktorka: Už na to nemyslete, profesore.

Einstein: Půjdu zase spát.

Slečna doktorka: To je dobře, profesore.

(Einstein opět odejde do svého pokoje. Inspektor vyskočí)

Inspektor: To byl on?

Slečna doktorka: Arnošt Jindřich Ernesti.

Inspektor: Vrah ...

Slečna doktorka: Ale inspektore!

Inspektor: Pachatel, který se považuje za Einsteina. Kdy ho sem přivezli?

Slečna doktorka: Před dvěma lety.

Inspektor: A Newtona?

Slečna doktorka: Před rokem. Oba jsou nevyhlášené. Inspektore, nejsem ve svém oboru začátečnice, to přece víte. Moje sanatorium je světoznámé a příslušně drahé. Chyby si nemůžu dovolit, tím méně události, které mi přivádějí do domu policii. Jestli tu něco selhalo, selhala medicína, nikoli já. Ledaže ... *(Vezme si další cigaretu, Inspektor jí podá oheň)* Inspektore. Není vám něco nápadné?

Inspektor: V jakém smyslu?

Slečna doktorka: Zamyslete se nad oběma pacienty.

Inspektor: Prosím?

Slečna doktorka: Oba jsou fyzikové. Jaderní fyzikové.

Inspektor: No a?

Slečna doktorka: Vy jste opravdu bezelstný, inspektore. *(Inspektor přemýšlí)*

Inspektor: Slečno doktorko ...

Slečna doktorka: Ano?

Inspektor: Vy myslíte ...?

Slečna doktorka: Oba zkoumali radioaktivní látky.

Inspektor: Vidíte v tom nějakou souvislost?

Slečna doktorka: Konstatuju to, to je všecko. Oba se zbláznili, u obou se nemoc neustále zhoršuje, oba jsou nebezpeční, oba uškrtili ošetřovatelku.

Inspektor: Máte na mysli ... mozkové změny vyvolané radioaktivitou?

Slečna doktorka: Musím o té možnosti bohužel uvažovat.

Inspektor: Kolik pacientů tady vlastně žije?

Slečna doktorka: Tři.

Inspektor: Jenom?

Slečna doktorka: Ostatní jsme hned po prvním neštěstí přestěhovali do nové budovy D3.

Naštěstí jsem si ji mohla postavit včas. Přispěli mi na ni bohatí pacienti. Tím, že vymřeli. Byla jsem pak jedinou dědičkou.

Inspektor: (*Přemýšlí*) - Třetí pacient?

Slečna doktorka: Taky fyzik.

Inspektor: To je zvláštní, nemyslíte?

Slečna doktorka: Ne. Třídím je: Maniakálně depresivní politiky politikům, zblblé aristokraty k aristokratům a fyziky k fyzikům.

Inspektor: Jak se jmenuje?

Slečna doktorka: Jan Vilém Möbius.

Inspektor: Zabýval se taky radioaktivitou?

Slečna doktorka: Ne.

Inspektor: Nemohl by taky ...?

Slečna doktorka: Je tady patnáct let, je neškodný a jeho stav se nezměnil.

Inspektor: Slečno doktorko. Nevyhnete se tomu. Státní návladní kategoricky žádá, aby se o vaše fyziky starali ošetřovatelé.

Slečna doktorka: Má je mít.

Inspektor: (*Si veme klobouk*) Výborně, jsem rád, že souhlasíte. Byl jsem Na vyhlídce už dvakrát, slečno doktorko von Zahndová. Doufám, že se tady už neobjevím. (*Nasadí si klobouk a odejde*)

(Slečna doktorka Matylda von Zahndová se za ním zamyšleně dívá. Vejde Vrchní sestra Marta, zarazí se, začichá. V ruce má desky s chorobopisy)

Vrchní sestra: Slečno doktorko, prosím ...

Slečna doktorka: Ach, promiňte. (*Udusí cigaretu*) Sestra Irena Straubová už je na patologii?

Vrchní sestra: Ano.

Slečna doktorka: Vrchní sestro Marto: musím bohužel skoncovat s tradicí sanatoria Na Vyhlídce. Dosud jsem zaměstnávala jen ošetřovatelky, zítra převezmou vilu ošetřovatelé.

Vrchní sestra: Slečno doktorko Matyldo von Zahndová: já si svoje tři fyziky vzít nedám! Jsou to moje nejzajímavější případy.

Slečna doktorka: Moje rozhodnutí je definitivní.

Vrchní sestra: Jsem zvědavá, kde ty ošetřovatele vezmete. Při dnešní nouzi o lidi.

Slečna doktorka: To nechte na mně. Přišla ta Möbiová?

Vrchní sestra: Čeká v zeleném salóně.

Slečna doktorka: Že prosím.

Vrchní sestra: Möbiův chorobopis (*podává doktorce slohu s chorobopisem*)

Slečna doktorka: Děkuji.

Vrchní sestra: (*jí podá desky, odejde dveřmi vlevo, ale ještě jednou se otočí*) Ale ..

Slečna doktorka: Prosím vás, vrchní sestro, prosím ...

(Vrchní sestra odejde. Slečna doktorka von Zahndová otevře desky, čte si v nich u kulatého stolu. Vrchní sestra přivede paní Rosovou a tři chlapce ve věku čtrnáct, patnáct a šestnáct let. Nejstarší nese aktovku. Nakonec vejde Misionář Rose. Slečna doktorka vstane)

Paní Rosová: Rosová. Paní misionářová Rosová. Mám pro vás ukrutné překvapení, slečno doktorko - před třemi týdny jsem se provdala za misionáře Roseho. (*Začervená se a trochu*

neobratně ukáže na nového manžela) Oskar byl vdovec. *(Slečna doktorka jí potřese rukou)*

Slečna doktorka: Blahopřeju, paní Rosová, z celého srdce vám blahopřeju. A vám taky, pane misionáři, všechno nejlepší. *(Pokyne mu)*

Paní rosová: Vy naše rozhodnutí chápete?

Slečna doktorka: Ale ovšem, paní Rosová. Život musí jít dál.

Misionář Rose: Jaký je tu klid! Jak milé prostředí! Skutečný boží mír panuje v tomto domě, vpravdě podle slov žalmu: Neboť vyslýchá chudé Hospodin a vězni svými nezhrzí.

Paní Rosová: Oskar je totiž výborný kazatel, slečno doktorko. *(Zčervená se)* Moji chlapci.

Slečna doktorka: Nazdar, chlapci!

Tři chlapci: Dobrý den, slečno doktorko! *(Nejmladší zvedne ze země přípojku – tu zajistí Filipec)*

Jörg-Lukáš: Šňůra od lampy, slečno doktorko. Ležela na podlaze.

Slečna doktorka: Děkuju, chlapče. Nádherní chlapci, paní Rosová. Můžete hledět do budoucnosti s důvěrou. *(Paní Rosová se posadí do jednoho křesla. Slečna doktorka do druhého. Za pohovkou stojí chlapci, na křesle docela vpravo sedí Misionář Rose)*

Paní Rosová: Slečno doktorko, nepřivedla jsem své chlapce bezdůvodně. Oskar převezme misionářskou stanici na Mariánách.

Misionář Rose: V tichém oceáně.

Paní Rosová: A já považuju za správné, aby se chlapci před odjezdem setkali se svým otcem. Poprvé a naposledy. Byli ještě malí, když onemocněl, a teď se rozloučíme možná navždycky.

Slečna doktorka: Paní Rosová, ráda k té rodinné schůzce dávám svolení.

Paní Rosová: Jak se daří mému Janu Vilémkovi?

Slečna doktorka: *(listuje v chorobopise)* Náš milý Möbius na tom není ani líp, ani hůř, paní Rosová. Uzavírá se ve svém světě.

Paní Rosová: Pořád ještě tvrdí, že se mu zjevuje král Šalamoun?

Slečna doktorka: Pořád.

Misionář Rose: Jaké smutné, žalostné poblouznění!

Slečna doktorka: Váš příkrý soud mě trochu udivuje, pane misionáři. Jako teolog byste přece měl počítat s možností zázraku.

Misionář Rose: Samozřejmě - ale přece ne u člověka duševně chorého.

Paní Rosová: Ví, že jsem ... chci říct: ví o našem rozvodu?

Slečna doktorka: Informovala jsem ho.

Paní Rosová: Pochopil to?

Slečna doktorka: O vnější svět se už skoro nezajímá.

Paní Rosová: Slečno doktorko. Pochopte mě. Poznala jsem ho jako patnáctiletého středoškoláka v domě svého otce, kde si pronajal mansardu. Byl sirotek a chudý jako kostelní myš. Umožnila jsem mu, aby mohl maturovat a pak studovat fyziku. Na jeho dvacáté narozeniny jsme se vzali. Proti vůli mých rodičů. Pracovali jsme ve dne v noci. On psal dizertaci a já přijala místo v zasílatelství. O čtyři roky později se narodil Adolf-Bedřich, náš nejstarší, a pak další dva chlapci. Konečně měl Jan Vilém naději na profesuru, doufali jsme, že jsme z nejhoršího venku, ale tu onemocněl a jeho choroba stála hrozné peníze. Abych uživila rodinu, nastoupila jsem do továrny na čokoládu. *(Tiše si setře slzu)* Celý život jsem dřela.

Slečna doktorka: Jste statečná žena, paní Rosová.

Misionář Rose: A dobrá matka.

Paní Rosová: Slečno doktorko, až dosud jsem Janu Vilémovi umožňovala pobyt ve vašem ústavu. Náklady daleko přesahovaly mé prostředky, ale Pánbůh vždycky pomohl. Teď jsem finančně na dně. Nedám už ty peníze dohromady.

Slečna doktorka: Chápu, paní Rosová.

Paní Rosová: Mám strach, abyste si nemyslela, že jsem si Oskara vzala proto, abych se už nemusela starat o Jana Viléma, slečno doktorko. To není pravda. Mám to teď ještě těžší. Oskar přivedl do manželství šest synů.

Slečna doktorka: Šest?

Paní Rosová: Šest. Oskar je vášnivý otec. Jenomže teď musíme živit devět dětí. *(pláče)*

Slečna doktorka: Ale paní Rosová, snad byste neplakala! Jen žádné slzy.

Paní Rosová: Dělán si hrozné výčitky, že jsem chudáčka Jana Viléma nechala na holičkách.

Slečna doktorka: Paní Rosová! Nemusíte se trápit.

Paní Rosová: Jan Vilém teď určitě přijde do nějakého státního ústavu.

Slečna doktorka: Ale kdepak, paní Rosová. Náš milý Möbius zůstane tady ve vile. Čestné slovo. Zvykl si tady a má tu příjemné kolegy. Nejsem přece nelida.

Paní Rosová: Vy jste ke mně tak hodná, slečno doktorko!

Slečna doktorka: Vůbec ne, paní Rosová, vůbec ne. Ale existují granty. FRVŠ, GAČR ...

(mávně rukou) Peněz je všude jako smetí, a jako lékařka mám povinnost postarat se, aby z nich něco připadlo také vašemu Janu Vilémovi. Můžete s klidným svědomím odplout na Mariány. Ale teď už zavoláme našeho Möbia. *(Odejde dozadu doprava a otevře dveře)* *(Paní Rosová rozčileně vstane)* Milý Möbie, máte návštěvu. Opusťte svou vědeckou klauzuru a pojd'te k nám.

(Z pokoje vyjde Jan Vilém Möbius, čtyřicetiletý, trochu neobratný muž. Nejistě se rozhlíží po salóne, prohlíží si Paní Rosovou, pak chlapce, nakonec Misionáře Roseho. Zdá se, že nic nechápe, mlčí. Za ním nenápadně vyjde i sestra Monika. Zůstane stát v pozadí.)

Paní Rosová: Jene Viléme!

Chlapci: Tatínku!

Slečna doktorka: Milý Möbie, doufám, že ještě poznáváte svou manželku. *(Möbius civí na Paní Rosovou)*

Möbius: Lina?

Slečna doktorka: Svítá, Möbie! Ovšemže to je vaše Lina.

Möbius: Buď zdráva, Lino!

Paní Rosová: Jene Vilémku, můj drahý, drahý Jene Vilémku!

Slečna doktorka: Tak. To bychom měli. Paní Rosová, pane misionáři, kdybyste se mnou chtěli ještě mluvit, jsem vám k dispozici. *(Odejde vlevo)*

Paní Rosová: Tvoji chlapci, Jene Viléme.

Möbius: *(se zarazí)* Tři?

Paní Rosová: Ale ovšem, Jene Viléme. Tři. *(Představuje mu chlapce)* Adolf-Bedřich, tvůj nejstarší.

Möbius: *(mu potřese rukou)* Těší mě, Adolfe Bedřichu, můj nejstarší.

Adolf-Bedřich: Nazdar, tatínku.

Möbius: Kolik je ti let, Adolfe-Bedřichu?

Adolf-Bedřich: Šestnáct, tatínku.

Möbius: Čímpak chceš být?

Adolf-Bedřich: Farářem, tatínku.

Möbius: Vzpomínám si. *(Otočí se k dalšímu)* A ty - ty jsi?

Wilfried-Kašpar: Jmenuju se Wilfried-Kašpar, tatínku.

Möbius: Je ti čtrnáct?

Wilfried-Kašpar: Patnáct. Rád bych studoval filozofii.

Möbius: Filozofii?

Paní Rosová: Je to předčasně vyspělé dítě.

Wilfried-Kašpar: Četl jsem Schopenhauera a Nietzscheho. A Maternu a Dokulila.

Paní Rosová: Tvůj nejmladší, Jörg-Lukáš. Čtrnáctiletý.

Jörg-Lukáš: Nazdar, tatínku.

Möbius: Buď zdrav, Jörgu-Lukáši, můj nejmladší.

Paní Rosová: Ten se ti podobá nejvíc.

Jörg-Lukáš: Chci být fyzikem, tatínku.

Möbius: *(Zděšeně zírá na svého nejmladšího)* Fyzikem?

Jörg-Lukáš: Ano, tatínku.

Möbius: To nesmíš, Jörgu-Lukáši. Rozhodně ne. Na to zapomeň! Já - já ti to zakazuju.

Jörg-Lukáš: *(zmaten)* Ale ty jsi přece taky fyzik, tatínku.

Möbius: Neměl jsem se jím stát, Jörgu-Lukáši. Nikdy. Nebyl bych teď v blázinci.

Paní Rosová: Ale Jene Viléme, to je přece omyl! Nejsi v blázinci, jsi v sanatoriu! Máš pocuchané nervy, to je všechno.

Möbius: *(zavrtí hlavou)* Kdepak, Lino. Všichni mě považují za blázna. Ty taky. Moji chlapci taky. Protože se mi zjevuje král Šalamoun. *(všichni mlčí. Paní Rosová mu představí Misionáře Roseho)*

Paní Rosová: Chci ti představit Oskara Roseho, Jene Viléme. Svého manžela. Je Misionář.

Möbius: tvého manžela? Ale tvůj manžel jsem přece já!

Paní Rosová: Už ne, Jene Viléme. *(Začervená se)* Jsme přece rozvedeni.

Möbius: Rozvedeni?

Paní Rosová: Vždyť to víš.

Möbius: Nevím.

Paní Rosová: Slečna doktorka von Zahndová ti to sama oznámila. Určitě.

Möbius: Možná.

Paní Rosová: A pak jsem si vzala Oskara. Má šest synů. Byl farářem a teď přijal místo na Mariánách.

Möbius: Na Mariánách?

Misionář Rose: V Tichém oceánu.

Paní Rosová: Pozítří nastoupíme v Brémách na loď. *(Möbius mlčí, ostatní jsou rozpačiti)* Ano. Tak je to.

Möbius: *(kývne na Misionáře Roseho)* Jsem rád, že jsem poznal nového otce svých synů, pane misionáři.

Misionář Rose: Mají pevné místo v mém srdci, pane Möbie, všichni tři. Bůh nám pomůže, podle slov žalmu: Hospodin jest můj pastýř, nebudu míti nedostatku.

Paní Rosová: Oskar umí zpaměti všechny žalmy. Žalmy Davidovy, žalmy Šalamounovy.

Möbius: Jsem rád, že moji chlapci dostali řádného otce. Já jsem byl neschopný otec.

(po pauze) A teď koukejte zmizet na Mariány!

Chlapci: Tatínku ...

Möbius: Vypadněte! Koukejte zmizet! Na Mariány!

(Rodina Rosových je zmatena a vrchní sestra odvede rodinu pryč vlevo)

Möbius: Rozčílil jsem se.

Sestra Monika: *(Dosud stála v pozadí)* Přetvařoval jste se.

Möbius: Vy jste mě prohlédla?

Sestra Monika: Ošetřuji vás už dva roky.

Möbius: *(přechází sem tam, pak se zastaví)* Dobrá. Přiznávám se. Hrál jsem si na blázna.

Sestra Monika: Proč?

Möbius: Abych se rozloučil se svou ženou a se svými syny. Rozloučil navždy.

Sestra Monika: Jednáte plánovitě.

Möbius: Jsem fyzik. *(Jde ke svému pokoji)*

Sestra Monika: Pane Möbie!

Möbius: *(se zastaví)* Sestro Moniko?

Sestra Monika: Musím si s vámi promluvit.

Möbius: Prosím.

Sestra Monika: Jde o nás dva.

Möbius: Posadme se. *(oba se posadí)*

Sestra Monika: My se musíme taky rozloučit. Taky navždy.

Möbius: *(se lekne)* Vy mě opustíte?

Sestra Monika: Přeložili mě do hlavní budovy. Od zítřka vás budou hlídat ošetřovatelé. Sestry už do téhle vily nevkočí.

Möbius: Kvůli Newtonovi a Einsteinovi?

Sestra Monika: Ano. Ale pane Möbie, já vás nepovažuji za blázna.

Möbius: *(se zasměje)* Já sebe taky ne. Ale mám tu smůlu, že se mi zjevuje král Šalamoun.

Sestra Monika: Pane Möbie, já v ten zázrak věřím.

Möbius: *(na ni zděšeně zírá)* Věříte?

Sestra Monika: V krále Šalamouna.

Möbius: Že se mi zjevuje?

Sestra Monika: Že se vám zjevuje.

Möbius: Každý den, každou noc?

Sestra Monika: Každý den, každou noc.

Möbius: Že mi diktuje tajemství přírody? Souvislost všech věcí? Systém všech možných vynálezů?

Sestra Monika: Věřím tomu. Já prostě vím, že nejste nemocný. Cítím to. *(Ticho. Potom Möbius vyskočí)*

Möbius: Sestro Moniko! Jděte pryč!

Sestra Monika: *(zůstane sedět)* Zůstanu tady.

Möbius: Nechci vás už nikdy vidět.

Sestra Monika: Já vás miluju. *(Möbius se na Moniku bezradně dívá, opět si sedne, ticho)*

Möbius: *(tiše, zničeně)* Ženete se do záhuby.

Sestra Monika: Nebojím se o sebe, bojím se o vás. Newton a Einstein jsou nebezpeční!

Möbius: Vycházím s nimi dobře.

Möbius: Sestra Dorotea a setra Irena s nimi taky vycházely dobře. A pak zahynuly.

Möbius: Sestro Moniko! Já vás taky miluju, Moniko. *(Oba na sebe upřeně hledí) (Z pokoje vyjde Einstein, kouří dýmku)*

Einstein: Zrovna jsem se probudil.

Sestra Monika: Ale pane profesore!

Einstein: Najednou jsem si vzpomněl.

Sestra Monika: Ale pane profesore!

Einstein: Uškrtil jsem sestru Irenu.

Sestra Monika: Už na to nemyslete, pane profesore.

Einstein: *(se dívá na své ruce)* Jestlipak budu ještě schopen hrát na housle? *(Möbius vstane, jako by chtěl Moniku chránit)*

Möbius: Vždyť jste už hrál!

Einstein: Obstojně?

Möbius: Kreutzerovu sonátu. Když tu byla policie.

Einstein: Kreutzerovu sonátu. Díkybohu! *(Tvář se mu rozjasní, ale hned se zase zachmuří)* A přitom hraju na housle nerad a dýmku taky nijak nemiluju. Má odpornou chuť.

Möbius: Tak ji nekuřte.

Einstein: To nemůžu. Jako Albert Einstein. *(Ostře se na oba podívá)* Vy se máte rádi?

Sestra Monika: Máme se rádi.

Einstein: *(zamyšleně odejde na místo, kde ležela zavražděná ošetřovatelka)* Sestra Irena a já jsme se taky milovali. Chtěla pro mě udělat všechno - sestra Irena. Varoval jsem ji. Křičel jsem na ni. Jednal jsem s ní jako se psem. Na kolenou jsem ji prosil, aby utekla. Marně, zůstala. Chtěla se mnou odejít na venkov. Chtěla si mě vzít. Dokonce už sehnala povolení. Od slečny doktorky von Zahndové. Pak jsem ji uškrtil. Ubohá sestra Irena.

Sestra Monika: *(jde k němu)* Jděte si lehnout, pane profesore.

Einstein: Můžete mi říkat Alberte.

Sestra Monika: Buďte rozumný, Alberte.

Einstein: Buďte rozumná, sestro Moniko! Poslechněte svého milého a utečte! Jinak jste ztracena! *(Obrátí se opět k pokoji)* Jdu spát. *(Odejde do pokoje)*

Sestra Monika: Chudák pomatený!

Möbius: Pojd'te sem, Moniko. *(odvede ji k pojízdnému křeslu a posadí ji do něj, sám se posadí naproti ní na bílou židli a vezme Moniku za ruce)* Není možné, abyste mě milovala. Odejděte z ústavu, zapomeňte na mě. *(odsune křeslo s Monikou od sebe)* Bude to pro nás oba nejlepší.

Sestra Monika: Já s vámi chci spát, chci od vás děti. *(sedí na křesle a nohama se přisouvá opět k Filipcovi)* Já taky nemám na světě nikoho než vás. Jsem taky docela sama!

Möbius: Moniko! Musím vás od sebe odehnat. *(odstrčí ji s křeslem)*

Sestra Monika: *(chce se opět přisunout, ale Filipec ji gestem zarazí)* Jene Viléme! Mluvila jsem se slečnou doktorkou von Zahndovou.

Möbius: *(na ni zírá)* Mluvila ...?

Sestra Monika: Jsi volný.

Möbius: Volný?

Sestra Monika: Můžeme se vzít.

Möbius: Bože!

Sestra Monika: Slečna doktorka von Zahndová všechno zařídila. *(pomaloučku se na křesle opět přisouvá blíž)* Říká, že jsi nemocný, ale že nejsi nebezpečný. A že nejsi dědičně zatížený. Ona prý je větší blázen než ty, řekla a usmála se.

Möbius: To je od ní hezké. *(odsouvá opět křeslo)*

Sestra Monika: Není skvělá?

Möbius: Je.

Sestra Monika: Jene Viléme! Šetřila jsem. Nemusíme se ničeho bát. Stačí, když se budeme mít opravdu rádi. *(Möbius vstane)* Není to báječné?

Möbius: Je.

Sestra Monika: Ty nemáš radost?

Möbius: Mám. Velkou.

Sestra Monika: *(vstává a otáčí se ke dveřím vpravo)* Musím sbalit tvoje zavazadla.

Möbius: Počkej, pojd' ke mně. *(Monika jde k němu)*

Sestra Monika: Máš v očích slzy.

Möbius: Ty taky!

Sestra Monika: Štěstím.

(Möbius se křečovitě usměje, pak zašteká a po čtyřech oběhne katedru. Zastaví se před Monikou na všech čtyřech a milostně štekne. Monika to pochopí jako milostnou hru a taky radostněpadne na všechny čtyři a začne milostně mňoukat jako kočička. Potom pejsek kočičku láskyplně pronásleduje na pevný zabudovaný stolek vpravo vepředu – kočička s pejskem si na stolku na všech čtyřech vzájemně mrouskají. Pejsek si svléká župan a sundává z něj pásek. S páskem se laškovně blíží ke kočičce. Jako z žertu omotá pásek kočičce kolem krku, pak přitáhne silně. Kočička nejdříve nechápe, až potom se začne chabě bránit, ale to už je pozdě. Klesne na stolek vpravo vepředu. Pak ticho. Otevrou se dveře pokoje. Ve dveřích stojí Newton)

Newton: Co se stalo?

Möbius: *(jde do svého pokoje)* Uškrtil jsem sestru Moniku Stettlerovou. *(Z pokoje je slyšet Einsteina, jak hraje na housle)*

Newton: Einstein už zase hraje. *(Odejde za ním)*

Jeviště pohasne, rozezní se opět Beethovenova Symfonie č. 5, c moll, opus 67. Když tato mezihra skončí, jeviště se opět rozsvítí a ozvou se Einsteinovy housle, před chvílí přerušené.

Druhé dějství

O hodinu později. Táž místnost. Opět policie, stejně jako na samém začátku. Opět vyměřují, kreslí, fotografují. Přichází slečna doktorka Matylda von Zahndová, rozsvěcuje stojací lampu a sedá si na modrou pophovku, zachmuřená, pohroužená do sebe. Na kulatý stoleček před sebe pokládá krabici s doutníky. Inspektor v klobouku a plášti přejde od mrtvoly k ní. Slečna doktorka i inspektor jsou úplně v obdobném postavení jako na samém začátku hry.

Slečna doktorka: Havana?

Inspektor: Děkuju, ne.

Slečna doktorka: Něco ostrého?

Inspektor: Později. *(mlčení)* Blochere, můžeš fotografovat.

Blocher: Ano, pane inspektore. *(fotografuje)* *(bleskové světlo)*

Inspektor: Jak se ta sestra jmenovala?

Slečna doktorka: Monika Stettlerová.

Inspektor: Kolik jí bylo?

Slečna doktorka: Pěťadvacet.

Inspektor: Příbuzní?

Slečna doktorka: Nežijí.

Inspektor: Máte to, Guhle?

Guhl: Ano, pane inspektore.

Inspektor: Byla taky uškrcena, doktore?

Soudní lékař: Docela určitě. Opět obrovskou silou. Jenomže tentokrát šňůrou od županu.

Inspektor: Jako před třemi měsíci. *(Unaveně si sedne do pojízdného křesla a během rozhovoru v něm bude mimovolně popojíždět podobně, jako před svou smrtí sestra Monika)*

Slečna doktorka: Chcete vidět vraha?

Inspektor: Ale slečno doktorko ...

Slečna doktorka: Chci říci - pachatele?

Inspektor: Nemám zájem.

Slečna doktorka: Ale ...

Inspektor: Slečno doktorko von Zahndová, vykonám svou povinnost, sepíšu protokol, prohlédnu mrtvolu, dám ji vyfotografovat a ohledat našim soudním lékařem, ale Möbia si neprohlédnu. Toho přenechám vám. Definitivně. I s těmi ostatními radioaktivními fyziky.

Slečna doktorka: Státní návladní?

Inspektor: Už ani nezuří. Sedí a hloubá.

Slečna doktorka: *(otře si pot z čela)* Je tu horko.

Inspektor: Ani bych neřekl.

Slečna doktorka: Tahle třetí vražda ...

Inspektor: Ale slečno doktorko ...

Slečna doktorka: Tohle třetí neštěstí mi Na vyhlídce právě tak chybělo! Monika Stettlerová byla moje nelepší ošetrovatelka. Měla pro pacienty porozumění. Dovedla se s nimi sžít. Milovala jsem ji jako dceru. Ale její smrt není ještě to nejhorší. Je to strašná rána pro mou lékařskou pověst!

Inspektor: To se spraví! Blochere, vem to ještě jednou shora!

Blocher: Prosím, pane inspektore.

(Zleva přinesou dva ošetrovatelé táč s nádobím a jídlem. Doprovází je Vrchní ošetrovatel)

Vrchní ošetrovatel: Večeře pro naše milé pacienty, slečno doktorko.

Inspektor: *(vyskočí)* Uwe Sievers!

Vrchní ošetrovatel: Správně, pane inspektore. Uwe Sievers. Bývalý mistr Evropy v těžké váze. Ted' vrchní ošetrovatel Na vyhlídce.

Inspektor: A tihle dva?

Vrchní ošetrovatel: Murillo, mistr Jižní Ameriky a MacArthur, severoamerický přeborník. Postav ten táč MacArthure! *(MacArthur postaví táč)* Murillo, ubrus! *(Murillo rozestře na kulatý stolek před pohovkou bílý ubrus)* MacArthure, míšeňský porcelán! *(MacArthur staví na stůl talíře)* Murillo, stříbrné přibory! *(Murillo rozděljuje přibory)* Doprostřed polévkovou mísu, MacArthure! *(MacArthur postaví na stůl polévkovou mísu)*

Inspektor: Copak to naši milí pacienti dostanou? *(Zvedne poklici polévkové mísy)* Polévka s játrovými knedlíčky.

Vrchní ošetrovatel: Slečno doktorko, je prostřeno.

Slečna doktorka: Můžete jít, Sieversi. Pacienti se obslouží sami.

Vrchní ošetrovatel: Bylo nám ctí, pane inspektore. *(Všichni ošetrovatelé se ukloní a odejdou)*

Inspektor: *(se za nimi dívá)* U sta hromů!

Slečna doktorka: Spokojen?

Inspektor: Blednu závistí. Ty kdybychom měli u policie ...

Slečna doktorka: Jejich gáže jsou astronomické. *(Z pokoje je slyšet Einsteina, jak hraje na housle)*

Slečna doktorka: Zase Kreutzerova sonáta.

Inspektor: Já vím. Andante.

Blocher: My bychom byli hotovi, pane inspektore.

Inspektor: Tak mrtvou odvezte. *(Blocher opět zavolá funebráky, ti mrtvou naloží na vozík. Tu vyběhne Möbius z pokoje)*

Möbius: Moniko! Miláčku! *(Funebráci se s mrtvolou zastaví. Slečna doktorka majestátně povstane)*

Slečna doktorka: Möbie! Jak jste to mohl udělat? Zabil jste moji nejlepší ošetrovatelku!

Möbius: Je mi to hrozně líto, slečno doktorko.

Slečna doktorka: Líto!

Möbius: *(vyskočí na stolek, kde před chvílí ještě ležela mrtvola, rozpráhne paže a řekne pateticky)* Poručil mi to král Šalamoun.

Slečna doktorka: Král Šalamoun ... *(Opět si sedne. Těžkopádně. Je bledá)* Půjdu si odpočinout. *(Odejde vlevo)*

Inspektor: Tak. Teď můžete mrtvolu konečně odvézt na patologii. K sestře Ireně.

Möbius: Moniko! *(Funeráci s Monikou odjíždějí, za nimi policisté se všemi aparáty. Za nimi Soudní lékař, na scéně zůstanou pouze Möbius s inspektorem.)* Drahá Moniko! *(Möbius to řekl znovu s původním patosem, ale nyní jakoby s příděchem sarkastické ironie. Pak z kapsy svého županu vytáhne láhev koňaku a sklenku)* Dovolíte, abych vám nalil?

Inspektor: Dovolím. *(Vezme sklenku, vypije ji)*

Möbius: Ještě jednu?

Inspektor: Ještě jednu.

Möbius: *(mu opět nalije)* Pane inspektore, musím vás požádat, abyste mě zatkl.

Inspektor: Ale proč, milý Möbie?

Möbius: Protože jsem zabil sestru Moniku ...

Inspektor: Podle vlastního doznání jste jednal na rozkaz krále Šalamouna. Dokud nemůžu zatknout krále Šalamouna, jste volný.

Möbius: Ale přesto ...

Inspektor: Žádné přesto. Nadejte mi ještě jednu.

Möbius: Prosím, pane inspektore.

Inspektor: A teď ten koňak zase schovejte, nebo ho vychlastají ošetřovatelé.

Möbius: Prosím, pane inspektore. *(Schová koňak do kapsy županu)*

Inspektor: Posad'te se!

Möbius: Prosím, pane inspektore. *(Sedne si na židli)*

Inspektor: Semhle. *(ukáže na pojízdné křeslo)*

Möbius: Prosím, pane inspektore. *(Sedne si do křesla a během inspektorovy řeči v něm nenápadně popojíždí, jako kdyby napodoboval předchozí milostné hrátky se sestrou Monikou)*

Inspektor: *(Stojí a mluví jako do diváků, během svého dlouhého monologu obejde katedru)* Podívejte, každý rok zatknou v městečku a v okolí pár vrahů. Není jich moc. Sotva půl tuctu. Některé zatýkám s potěšením, některých je mi líto. Ale přesto je musím zatknout. Spravedlnost je spravedlnost. A pak přijdete vy a vaši dva kolegové. Nejdřív mě přirozeně naštválo, že nesmím zakročit, ale teď? Najednou z toho mám požitek. Přímo jásám! Víím o třech vrazích, které s dobrým svědomím nemusím zatknout. Spravedlnost má poprvé dovolenou, to je ohromný pocit. A za ten požitek vděčím vám. Buďte sbohem! Vyříd'te srdečné pozdravy Newtonovi a Einsteinovi a uctivé poroučení králi Šalamounovi.

Möbius: Vyřídím, pane inspektore.

(Inspektor odejde vlevo. Möbius sedí sám v pojízdném křesle, přitiskne si ruce ke spánkům. Z pokoje vyjde Newton)

Newton: Copak to máme? *(Möbius mlčí. Zvedne poklici polévkové mísy)* Polévka s játrovými knedlíčky! *(Nalévá si polévku)* Vy nemáte hlad? *(Möbius mlčí)* Chápu. Já jsem po své ošetřovatelce taky neměl chuť k jídlu. *(Sedne si na pohovku a pustí se do polévky)* *(Möbius vstane a chce odejít do svého pokoje)* Zůstaňte tady.

Möbius: Co je, sire Isaaku?

Newton: Musím si s vámi promluvit, Möbie.

Möbius: (*Zůstane stát*) Prosím.

Newton: (*Ukáže na jídlo*) Opravdu si nedáte ani trochu polévky? Je znamenitá.

Möbius: Ne.

Newton: Musím se vám přiznat, Möbie - já nejsem blázen.

Möbius: Ovšemže ne, sire Isaaku.

Newton: Nejsem sir Isaak Newton.

Möbius: Já vím, jste Albert Einstein.

Newton: Pitomost. Nejsem ani Herbert Jiří Müller, jak se tady domnívají. Ve skutečnosti se jmenuju Kilton. (*Sundá si paruku*)

Möbius: (*na něj vyděšeně pohlédne*) Alec Jasper Kilton?

Newton: Správně.

Möbius: Zakladatel nauky o dimenzích?

Newton: Právě ten.

Möbius: (*Přistoupí ke stolu*) Vy jste se sem vetřel?

Newton: Hrál jsem si na blázna.

Möbius: Abyste mě - špehoval?

Newton: Ano.

Möbius: A protože vám na to ubohá sestra Dorotea přišla, tak jste ji ...

Newton: Ano. Je mi to hrozně líto.

Möbius: Chápu.

Newton: Rozkaz je rozkaz.

Möbius: A jak se mi vaše tajná služba dostala na stopu?

Newton: Mojí zásluhou. Četl jsem náhodou vaši dizertaci o základech nové fyziky. Nejdřív jsem to pojednání považoval za hračičku. Ale pak mi spadly šupiny z očí. Četl jsem nejgeniálnější dílo moderní fyziky. Začal jsem pátrat po autorovi a nemohl jsem se hnout z místa. Informoval jsem o tom naši tajnou službu a ta se z místa hnula.

Einstein: Nebyl jste jediný, kdo četl tu dizertaci, Kiltone. (*Nepozorován vyšel z pokoje s houslemi pod paží a smyčcem v ruce*) Já totiž taky nejsem blázen. Dovolíte, abych se představil? Jsem taky fyzik. Pracovník tajné služby. Jenže té druhé. Jmenuji se Josef Eisler. (*Odkládá housle*)

Möbius: Objevitel Eislerova efektu?

Einstein: Právě ten. Překazil jste mé plány, Kiltone, považoval jsem vás opravdu za blázna.

Newton: Já vás taky. - Přiznávám, Möbie, že na naši tajnou službu působí především domněnka, že jste rozřešil problém gravitace.

Möbius: Rozřešil. (*Ticho*)

Einstein: A to říkáte tak klidně?

Möbius: Jak jinak to mám říct?

Einstein: Moje tajná služba se domnívala, že jste pracoval na jednotné teorii elementárních částic

Möbius: I vaše tajná služba může být klidná. Jednotnou teorii elementárních částic jsem objevil.

Newton: (*si ubrouskem otře pot z čela*)

Einstein: To je k popukání! Hordy výborně placených fyziků se v obrovských státních laboratořích dlouhá léta marně pokoušejí postoupit ve fyzice o krok dál, a vy to dokážete jen tak, u psacího stolu v blázinci. (*Rovněž si otře ubrouskem pot z čela*)

Möbius: Výsledek je zničující. Kdyby mé objevy přišly do lidských rukou, uvolnily by se nové, nepředstavitelné zdroje energie a vznikla by technika, jakou si nikdo nedovede představit.

Einstein: Tomu asi těžko zabráníte.

Newton: Obě naše tajné služby teď musejí zobat z ruky především Möbiovi, Eislere.

Einstein: Naopak. On bude muset poslouchat nás. My dva ho držíme v šachu.

Newton: Opravdu? My dva držíme v šachu spíš jeden druhého. Naše tajné služby dostaly bohužel stejný nápad. Vybrat si může on, nikoli my.

Einstein: Přestože je nejdůležitějším člověkem na světě, jeho rukopisy jsou důležitější.

Möbius: Moje rukopisy? Spálil jsem je. *(Hrobové ticho)*

Einstein: Spálil?

Möbius: *(Rozpačitě)* Právě před chvílí. Než se vrátila policie. Abych měl jistotu.

Einstein: *(se zoufale zasměje)* On je spálil!

Newton: *(zuřivě vykřikne)* Výsledek patnáctileté práce!

Einstein: To je k zbláznění!

Newton: Oficiálně už blázní jsme. A kvůli tomu jsem musel uškrtnit ošetřovatelku!

Einstein: A mě nutili hrát na housle! Hotové utrpení pro tak nemuzikálního člověka!

Möbius: Máte tajné vysílačky?

Einstein: No a?

Möbius: Podáte zprávu svým centrálám. Že jste se spletli. Že jsem opravdu blázen.

Einstein: To bychom tu seděli do konce života.

Möbius: Jistě.

Einstein: Po neúspěšných špiónech neštekne ani pes.

Möbius: Právě.

Newton: No a?

Möbius: Musíte zůstat se mnou v blázinci.

Newton: My?

Möbius: Oba dva. *(Mlčení)*

Newton: Möbie! Nemůžete od nás přece chtít, abychom navěky ...

Möbius: Je to moje jediná šance, že mě nikdo neobjeví. *(Vyskakuje na stolec, kde uškrtil Moniku – mluví do diváků)* Jsme svobodní už jen v blázinci. Jen v blázinci smíme ještě myslet. Na svobodě působí naše myšlenky jako výbušnina.

Newton: Ale my přece nejsme blázni!

Möbius: *(Seskakuje ze stolku)* Zato vrazi! *(Oba na něj zaraženě pohlédnou)* *(Dlouhé dramatické mlčení)*

Einstein: Jene Viléme Möble. Jsem slušný člověk. Zůstanu tady *(Mlčení)*

Newton: Já taky. Navždycky. *(Mlčení)*

Möbius: Děkuji vám. Za tu nepatrnou šanci, kterou teď svět přece jen má, že z toho vyvázne bez pohromy. *(Nalévá tři sklenky u stolku, kde zavraždil ošetřovatelku, a posléze zvedne jednu sklenku)* Na naše ošetřovatelky. *(Všichni se napijí, postaví sklenky na kulatý stolec)*

Newton: A teď se proměníme zase v blázny. Budeme strašit dál jako Newton.

Einstein: Dál fidlat na skřípky jako Einstein.

Möbius: Necht' se nám nadále zjevuje král Šalamoun.

Newton: Budeme pomatení, ale moudří.

Einstein: V zajetí, ale svobodní.

Möbius: Fyzikové, ale bez viny.

Slečna doktorka: *(vejde dovnitř spolu s ošetřovateli)* Váš rozhovor jsem, pánové, odposlouchala. Měla jsem vás už dávno v podezření.

Vrchní ošetřovatel: *(Seženeme-li zbraně či jejich napodobeniny, ošetřovatelé budou na fyziky mířit zbraněmi)* Ruce do týlu, všichni tři! *(Möbius, Einstein a Newton dají ruce do týlu)*

Newton: No to je legrace! *(Zasměje se. Sám. Strašidelně)*

Einstein: Já nevím ...

Newton: K popukání! (*Opět se rozesměje. Zmlkne*)

Slečna doktorka: Vila je obklopena strážemi. Nemá smysl, abyste se pokoušeli o útěk.

(*Ošetřovatelům*) Zmizte, vy tři! (*Ošetřovatelé odejdou, fyzikové dají ruce opět dolů. Mlčení*) Jen vy budete znát mé tajemství. Protože na tom už nezáleží, že ho budete znát. (*Slečna doktorka vyskakuje na stolek, kde předtím byla zavražděna Monika - slavnostně*) Mně se také zjevoval král Šalamoun. (*Fyzikové na ni zmateně zírají*)

Möbius: Král Šalamoun?

Slečna doktorka: Celá ta léta. (*Newton se tiše zasměje*)(*Doktorka se nedá vyrušit*) Poprvé v pracovně. Jednoho letního večera. Jako ohromný anděl.

Einstein: Ona se zbláznila!

Slečna doktorka: Spočinul pohledem na mně. Vstal z mrtvých, aby Möbius vládl na zemi jeho jménem.

Einstein: Měli by ji internovat! Patří do blázince.

Slečna doktorka: Ale Möbius ho zradil.

Einstein: (*důrazně*) Vy jste se zbláznila! Slyšíte, zbláznila jste se!

Slečna doktorka: Zlatý král mi přikázal, abych Möbia svrhla a vládla místo něho. Uspávala jsem ho, celá léta, znovu a znovu, a pořizovala jsem si fotokopie poznámek krále Šalamouna, dokud jsem neměla i poslední stránky.

Newton: Vám přeskočilo! Nadobro! Pochopte to. (*Tiše*) Nám všem přeskočilo.

Slečna doktorka: (*Seskakuje ze stolku a během svých následujících slov trhaně, bláznivě, číhavě obchází katedru*) Jednala jsem obezřele. Využila jsem nejdřív jen některých vynálezů, abych získala nezbytný kapitál. Pak jsem kupovala jednu továrnu za druhou a vybudovala mocný trust.

Möbius: Slečno doktorko Matyldo von Zahndová: jste nemocná. Král Šalamoun neexistuje. Nikdy se mi nezjevil.

Slečna doktorka: Lžete!

Möbius: Vymyslel jsem si ho, abych utajil své objevy.

Slečna doktorka: Zapíráte ho!

Möbius: Mějte rozum! Pochopte, že blázníte. Musím vykřičet do světa pravdu!

Slečna doktorka: Jste bezmocný Möbie. I kdyby váš hlas pronikl do světa, nikdo by vám nevěřil. Protože pro veřejnost nejste nic než nebezpečný blázen. Spáchal jste vraždu.

(*Fyzikové tuší pravdu*)

Möbius: Monika?

Einstein: Irena?

Newton: Dorotea?

Slečna doktorka: Musela jsem vás zneškodnit. Tím, že se dopustíte vraždy. Poštvala jsem na vás vaše ošetřovatelky. Věděla jsem předem, jak se zachováte. Dali jste se ovládat jako automaty a zabíjeli jste jako kati.

(*Möbius se na ni chce vrhnout, Einstein ho zadrží*)

Nemá smysl, Möbie, abyste se na mě vrhal. Stejně jako nemělo smysl, že jste spálil rukopisy, které už dávno mám.

(*Möbius se odvrátí*)

(*Slečna doktorka si sedá do pojízdného křesla a točí se na něm dokola*) Jsem poslední normální člen naší rodiny. Neplodná. (*Vyskakuje z křesla*) A tu se nade mnou slitoval král Šalamoun. On, který má tisíc žen, si vyvolil mne. (*Vyskakuje na stolek*) Můj trust bude vládnout, dobývat země a světařily. Vypočet vyšel. Nikoli ve prospěch světa, ale ve prospěch hrbaté staré panny. (*Odejde*)

Newton: Je po všem. (*Sedne si na pohovku vlevo*)

Einstein: Svět padl do rukou bláznivé psychiatričky. (*Sedne si na pohovku vpravo*)

Möbius: Co si člověk jednou myslel, nemůže vzít zpátky. (*Sedne si na pohovku uprostřed*)

(*Mlčení. Všichni civí před sebe. Potom hovoří docela klidně, samozřejmě, prostě se představují publiku*)

Newton: (*Vstane a jde doprostřed jeviště, hovoří tváří k divákům*) Jsem Newton. Sir Isaak Newton. Narozený 4. ledna 1643 ve Woolsthorpu u Granthamu. Jsem prezidentem Královské společnosti. Napsal jsem: Matematické základy přírodních věd. Řekl jsem: Hypotheses non fingo. V experimentální optice, v teoretické mechanice a ve vyšší matematice nejsou mé objevy nedůležité, ale otázku podstaty gravitace jsem musel ponechat otevřenou. Psal jsem také teologická díla. Poznámky k proroku Danielovi a k Janově Apokalypse. (*Nasazuje si paruku*) Jsem Newton. Sir Isaak Newton. (*Odejde do svého pokoje*)

Einstein: (*Vstane a jde tam, kde byl předtím Newton*) Jsem Einstein. Profesor Albert Einstein. Narozený 14. března 1879 v Ulmu. Roku 1902 jsem byl expertem u švýcarského patentového úřadu v Bernu. Tam jsem vytvořil svou speciální teorii relativity, která změnila fyziku. Pak jsem se stal členem Pruské akademie věd. A potom emigrantem. Protože jsem Žid. Ode mne pochází vzorec $E = mc^2$, klíč k přeměně hmoty v energii. Mám rád lidi a mám rád své housle, ale na moje doporučení byla sestrojena atomová bomba. (*Bere do rukou housle*) Jsem Einstein. Profesor Albert Einstein. (*Odejde do svého pokoje. Je slyšet, jak tam začíná hrát potichu na housle.*)

Möbius: (*Vstane a jde rovněž doprostřed*) Jsem Šalamoun. Jsem ubohý král Šalamoun. Dříve jsem byl nesmírně bohatý, moudrý i bohobojný. Třásli se přede mnou králové. Byl jsem knížetem míru a spravedlnosti. Moje moudrost však zničila moji bohobojnost. Města, kterým jsem kdysi vládl, jsou teď mrtvá.

Jsem Šalamoun, jsem král Šalamoun, jsem ubohý král Šalamoun. (*Odejde do svého pokoje*)

(*Salón je prázdný je slyšet jen Einsteinovy housle, jejichž hlas nyní zesílí*)

Jeviště zhasne a po doznění houslí se rozezní opět Beethovenova Symfonie č.5, c moll, opus 67)

Potom se rozsvítí jeviště i sál.

Vypukne děkovačka. Zleva na jeviště postupně přicházejí

- *zvukař, inspicienti a celý realizační tým*
- *Ošetřovatelé*
- *Kriminální inspektor se soudním lékařem a všemi policisty*
- *Rodina Misionáře se třemi syny*
- *Einstein se svou zavražděnou ošetřovatelkou*
- *Newton se svou zavražděnou ošetřovatelkou*
- *Möbius s vrchní sestrou*
- *Slečna doktorka s režisérem*

Po společné úkloně se všichni rozcházejí oběma vchody

Budou-li diváci dále tleskat (a oni budou), zleva budou přicházet, uprostřed se ukloní a odejdou vpravo:

- *Soudní lékař s policisty*
- *Ošetřovatelé*
- *Synové Mobia*
- *Manželé Roseovi*

- *Obě ošetřovatelky*
- *Kriminální inspektor s vrchní sestrou*
- *Slečna doktorka*
- *Tři fyzikové*

Esli budou diváci ešče furt pleskat, pak z obou stran neorganizovaně nalezou kompletně fšici účastníci představení, s přiblblým úsměvem se ukloní a zase do obou stran chaoticky odlezou

A PAK UŽ BUDE DEFINITIVNÍ KONEC

závěrečné dějství se odehraje na dislokovaném jevišti „U babičky“